

Hollywood en omstreken

Oscars

Twee Nederlandse Academy-leden

The Academy of Motion Picture Arts and Sciences heeft 928 mensen uitgenodigd om voortaan mee te stemmen voor de Oscars. Daarbij zijn twee Nederlanders: grimeur Arjen Tuiten, die de afgelopen editie met *Wonder* genomineerd was in de categorie beste make-up, en filmproducent Cilia van Dijk, die in 1986 met *Anna & Bella* de Oscar won voor beste korte animatiefilm. Ook de acteurs Liv Tyler, Amy Schumer, Daisy Ridley, Blake Lively, Lily Collins en Emilia Clarke, schrijfster J.K. Rowling en rapper Kendrick Lamar zijn gevraagd.

71 miljard dollar

Disney koopt Fox

Het Amerikaanse entertainment-bedrijf Walt Disney lijkt de strijd te winnen om 21st Century Fox, een deel van het media-imperium van Rupert Murdoch. Met de overname van Fox, dat blockbusters zoals *Avatar* en *The Simpsons* in portefeuille heeft, wil Disney zich beter wapenen tegen de online videostreamingdienst Netflix. Met de deal is het astronomische bedrag van 71 miljard dollar (62 miljard euro) gemoeid.

Na Barron Trump-tweet Rechts is boos op Peter Fonda

Easy Rider-acteur/scenarist Peter Fonda heeft rechts Amerika over zich heen gekregen, nadat hij in een tweet had opgeroepen om Barron Trump, zoon van de president, 'uit de armen van zijn moeder te rukken en in een kooi met pedofielen te stoppen'. Fonda wilde laten weten dat hij begaan is met de kinderen die bij de Mexicaans-Amerikaanse grens van hun ouders werden gescheiden. Melania Trump noemde het bericht 'ziek en onverantwoord'. Donald Trump Jr. vroeg Sony – de distributeur van Fonda's volgende film *Boundaries* – of er maatregelen volgen. Dat gebeurt niet. Fonda heeft zich inmiddels verontschuldigd.

Hoe snijd je van 320 uur beeldmateriaal een film van 2,5 uur? Amsterdammer Radu Ion (43), die sinds achttien jaar in Hollywood monteert, klaarde de klus voor Roel Reinés *Redbad*. 'Het is ritme. Stop. En dan gaan: boem, boem, boem.'

Laila Frank

Actie, bombast en een afgetrainde Redbad als atheïst avant la lettre

REDBAD

Regie Roel Reiné

Met Gijs Naber, Jonathan Banks,

Loes Haverkort

Te zien in Arena, City, Filmhallen, Het

Ketelhuis, The Movies, De Munt, Tuschinski

'Een heidens karwei' was het. Producent Klaas de Jong moest zelf ook even grinniken om zijn onbewuste woordgrapje tijdens de perspresentatie van *Redbad*. De film over de middeleeuwse, Friese koning Radboud – de makers gebruiken de Friese spelling van zijn naam – draait namelijk grotendeels om de strijd van deze heidenen tegen het machtige leger van de christelijke Franken.

Het eerste scenario voor de film lag er al rond 2005, maar het geld bij elkaar krijgen bleek niet simpel. Uiteindelijk gaf het succes van *Michiel de Ruyter* (2015), de vorige samenwerking tussen De Jong en regisseur Roel Reiné, het laatste zetje.

Dat het zo'n moeizame productie was, is aan het zelfverzekerde eindresultaat niet af te zien. De budgettaire beperkingen hier en daar helaas wel. Bij de groots ingestoken veldslag voel je soms de lege ruimte achter de net te kleine groep figuranten.

Toch weet Reiné op andere momenten passend bombastisch uit te pakken, met een hoofdrol voor het noordelijke landschap. In de interessantste oorlogsscènes zet Redbad (Gijs Naber) zijn kennis van dat landschap in om de Franken buitenspel te zetten. Dat soort momenten van specificiteit geeft *Redbad* een beetje eigen signatuur.

Tegen de tijd dat Redbad zich tijdens die veldslag opwerpt als leider van zijn volk, heeft hij al flink wat omzwervingen achter de rug. Zijn verbanning door de ruziënde stamhoofden weet hij ternauwernood te overleven en in Denemarken valt hij voor koningsdochter Frea (Loes Haverkort).

De afgetrainde Naber speelt de koning van de vrije Friesen als een atheïst avant la lettre. Het scenario knipoogt naar allerhande hedendaagse hete hangijzers: het gedwongen dopen door de Franken oogt als waterboarden, de chaotische stammen 'zonder sterk leiderschap' zouden zomaar kunnen verwijzen naar de zwabberende EU.

Dat zijn speldenprijkes; de hoofdzaak is actie en bombast. "Het gaat er niet om wat je gelooft," concludeert Redbad. "Het gaat erom wat je ermee doet."

Joost Broeren-Huitenga

→ **Redbad (Gijs Naber) en Frea (Loes Haverkort) overzien het slagveld.**

Als er eenmaal wordt gedraaid, moet hij het doen met wat hij binnenkrijgt.

"Soms is dat prachtig, zoals een scène in *Redbad* die me tot tranen toe roerde, zo mooi gespeeld. Dan wil ik dat werk met montage echt eer aan doen. Soms valt het tegen: het was slecht weer, camera en regie interpreteren de scène net anders, het acteerwerk is niet goed." Maar dat is ook het mooie: "Film is teamwork en vertrouwen in het vakmanschap van je collega's."

In dat proces heeft Ion veel vrijheid: het grote slagveld in *Redbad*, bijvoorbeeld, is op script maar een halve pagina. De beelden die hij binnenkrijgt zijn niet meer dan gevechten met plastic zwaarden en bogen zonder pijlen. "Het is net slapstick, als je het droog ziet."

Dan gaat Ion aan het werk, met in zijn achterhoofd het verhaal dat hij wil vertellen. Zorgvuldig selecteert hij beelden per scène, van tien minuten beeld naar een scène van dertig seconden, steeds opnieuw. "Als ik een aantal scènes achter elkaar zie, ontstaat structuur, dan gaat het lopen. Dan weer schrappen; de ene scène blijkt in combinatie met anderen te lang, de ander te kort of te melodramatisch. Geluid eronder: dan pas weet ik of het echt werkt. Geluidseffecten geven drama". Telkens opnieuw. Tot er veertien minuten slagveld over zijn.

De regisseur beslist

Doorgaans ziet de regisseur zijn werk pas als de eerste versie af is. "Dan ben ik altijd heel nerveus, zelfs als we al jaren samenwerken." Zo ook bij *Redbad*. Regisseur Roel Reiné – ook werkzaam in Hollywood – en Ion maakten onder andere *Michiel de Ruyter* samen. Het duo bekecht dagenlang over wat er wel of niet in de film moet. Als het goed is, telt ego daarbij niet: "De beste scène voor de film, die komt erin. Maar uiteindelijk beslist de regisseur."

Het respect voor elkaars professionaliteit en positie is een van de dingen die Ion waardeert aan Hollywood. "Film maken is geen democratie. Hiërarchie in film heeft een functie – dat begrijpen ze in Nederland niet altijd."

Hollywood leerde hem behalve vakmanschap en het gebruik van ritme ook variaties in stijl en het werken met muziek en geavanceerde geluidstechnieken. Die stijl wordt in Nederland niet altijd gewaardeerd: te bombastisch, te Amerikaans, zo luide ook de kritiek op *Michiel de Ruyter*. Ion houdt er rekening mee in de montage, maar is ook fel: "Het mag allemaal wel wat vetter in Nederland, breng die emotie maar boven."

Zijn stijl past bij Hollywood, maar het is ook zijn houding die maakt dat hij het daar al achtien jaar volhoudt. "Editors zijn meestal zonderlingen die ik in een donker hok zitten te monteren. Maar Hollywood is ook politiek en netwerk. Ik ben een Amsterdamse ouwehoer en kan mezelf goed verkopen. Dat heb je nodig, anders red je het niet."

Hollywood houdt hem scherp. "In Nederland was ik nooit de editor geworden die ik nu ben. Er is hier geen plafond: je bent zo goed als je laatste film. De concurrentie is moordend: elke dag moet ik mezelf hier opnieuw bewijzen en vernieuwen, anders verlies ik. Dat stimuleert enorm. Natuurlijk vier ik ook graag een succes. Maar de dag erna begin ik gewoon weer opnieuw."

P

Praat een middag met Radu Ion over zijn vak en je kunt nooit meer een film bekijken zonder op het ritme van de montage te letten. Zelfs ons gesprek geeft hij cadans: snel, dan weer langzaam, walst hij door de liefde voor zijn vak. Zijn intonatie klinkt zacht, dan weer hard, af en toe een stilte. Zijn nieuwste en grootste film *Redbad* is net af. Een oneindige hoeveelheid filmmateriaal heeft hij de afgelopen negen maanden meerdere malen gezien, geknipt, weggegooid en opnieuw gesneden tot een film van ruim 2,5 uur. "Je moet genadeloos zijn. Monteren is keuzes maken," vertelt hij op een zonnig terras in West-Hollywood.

"Daarbij heb ik altijd het publiek in mijn hoofd. Filmpubliek heeft vaak duizenden films gezien, het zijn getrainde kijkers. Het is mijn taak om ze geboeid en actief te houden. Ritme is essentieel. Wanneer geef ik gas en hoeveel? Wan-

neer vertraag ik en zorg ik ervoor dat kijkers de karakters gaan voelen? In het begin heb je vaak even tijd nodig om een verhaal en karakters neer te zetten. Dan moet je versnellen. Dan stop. Dan gaan: boem, boem, boem. Dat is ritme. Mensen meenemen in de hartslag en het gevoel van de film. Daar stop ik veel tijd en energie in."

Trailers als leerschool

Ion werd al jong gegrepen door film. Twee keer per week met tram 2 naar de videotheek op het Hoofdorppelein, dat was zijn ritme. Op school maakte hij er een bende van. Met hakken over de sloot haalde hij uiteindelijk een diploma. "Ik ben lui in alles, behalve in mijn werk," zegt hij. Vanaf het moment dat hij werd aangenomen op de filmacademie – eerst in Londen, daarna in LA – ging hij in de versnelling. Aanvankelijk monteerde hij trailers, onder meer voor *The Bourne Supremacy*, *The Interpreter* en *Bowling for Columbine*. Hij sleepte er een Emmy-nominatie mee in de wacht. "Trailers zijn mijn leerschool en nog altijd een bron van inspiratie."

Maar Ion wilde meer: speelfilms. Hij begon opnieuw onder aan de ladder als freelancer met kleine films en werkte later aan films als *Forget Me Not*, *Death Race 2* en *Michiel De Ruyter*.

Nu heeft hij met de montage van *Redbad* zijn grootste film afgeleverd. Vier camera's, honderden figuranten, geavanceerde geluidseffecten en grote slagvelden. Ter vergelijking: de gemiddelde Nederlandse speelfilm draait met één, hoogstens twee camera's.

Het keuzeproces begint met het lezen van het script. "Je kunt een scène op honderden manieren in beeld brengen: een close-up, een shot vanaf, wordt er wel of juist niet gesproken, moet hij in beeld om het dilemma in deze scène over te brengen of juist zij? Welk shot brengt het juiste gevoel over? Kan ik de karakters en het verhaal straks goed monteren? Dat geef ik mee aan de regisseur."

→ **Radu Ion: 'In Nederland was ik nooit de editor geworden die ik nu ben.'**